

Z histórie školy...

Meštianska škola poskytujúca rozšírenie základného vzdelania po skončení ľudovej školy bola podľa zápisov a zanechaných výročných školských správ vysvätená 19. októbra 1903. Novú školskú budovu postavilo mesto s finančnou podporou od baróna Augusta Stummera z Tovarník, ktorý prispel ku stavbe na vtedajšie časy značným obnosom 34 075 korún. V meste s obyvateľstvom takmer čisto slovenským bola škola centrom maďarizačných snáh uhorskej vlády. Do roku 1918 bola vyučovacím jazykom maďarčina, učitelia boli maďarskej národnosti. Po vzniku Československej republiky školu spravoval štát ako štátnu meštiansku školu chlapčenskú a dievčenskú. Učitelia nevedeli po slovensky, vzdali sa svojich miest a v škole sa až do júna 1919 nevyučovalo. Výnosom ministerstva školstva a národnej osvety v Prahe zo dňa 20. mája 1919 bol poverený riadením školy Václav Stryhal, odborný učiteľ meštianskej školy v Královom Městci. Školu našiel v dezolátnom stave - obloky boli rozbité, múry pomazané, lavice polámané, stoličky popálené alebo rozkradnuté, knihovňa vylúpená, zámky a kľučky poodrážané,...

Riaditeľ sa nezľakol ťažkostí, s pomocou obecného zastupiteľstva boli 4 triedy na poschodí pripravené na vyučovanie, ktoré sa začalo 10. júna 1919. Spočiatku učili hlavne učitelia z Čiech (11). Prvými slovenskými učiteľmi boli Ľudovít Garaj a jeho manželka Irena (učili na škole až do roku 1933). České učebnice sa postupne nahrádzali slovenskými. Na prvej porade učiteľského zboru pán riaditeľ povedal: „Učiteľ má kráčať v stopách veľkých učiteľov – Husa, Komenského, Masaryka. Príkladom budeme učiť deti mravnosti, aby sme ich vystrojili fyzicky i mravne pre život. Vedomosti sú veľa, mravnosť a cit sú viac.“ Dobrý „chýr“ školy mal za následok zvyšovanie záujmu o štúdium. Škola bola pokladaná za najlepšiu v Nitrianskej župe. Obecná rada v roku 1923 rozhodla o rozšírení školy o dve pobočné triedy (pre deti z vidieka, výdavky hradili podľa majetkových pomerov rodičia detí). V školskom roku 1924/1925 mala škola 679 žiakov. Učitelia školy mali veľký podiel aj na šírení kultúry a osvety v Topoľčanoch – aktívne pôsobili v Matici slovenskej, v ženskom spolku Živena, v telovýchovnej jednote Sokol, v Československom červenom kríži, boli členmi učiteľského spolku. V tomto období bola škola reorganizovaná – zmenila sa na trojročnú a nepovinný jednoročný kurz. V roku 1927 postihla školu veľká a nečakaná strata, keď náhle zomrel riaditeľ Václav Stryhal. Novým riaditeľom sa v septembri 1927 stal Viliam Švarc. Ťažké roky prežívala škola v školskom roku 1938/1939 – po vyhlásení mobilizácie odišlo osem učiteľov, v marci 1939 už nemohli využívať telocvičňu, ktorá sa stala dočasným skladom nábytku. V roku 1939 zomrel riaditeľ Viliam Švarc, do konca školského roku bol za riaditeľa menovaný služobne najstarší učiteľ Ľudovít Matulák, od septembra 1939 sa stal riaditeľom Jozef Abrahám. V tomto čase boli v škole ubytovaní aj vojaci. V októbri 1944 časť školy zabralo nemecké vojsko a zriadilo v nej poľnú nemocnicu. Po vojne prešla škola viacerými reorganizáciami, pri ktorých sa menil aj jej názov. Od 1. septembra

1945 bola rozdelená na dve samostatné školy – štátnu meštiansku školu chlapčenskú s riaditeľom Ladislavom Bahurinským a štátnu meštiansku školu dievčenskú s riaditeľom Samuelom Živorom.

V celom tomto období sa všetky oslavy niesli v znamení vysokého národného povedomia. Nikdy nechýbali krásne slovenské básne, piesne i hymnická pieseň „Kto za pravdu horí“. Roku 1948 sa prvýkrát oslavoval 1. máj. V školskom roku 1951/1952 sa riaditeľom stal Gustáv Krajtz. Dňa 1. októbra 1951 sa uskutočnila koedukácia žiactva škôl v Topoľčanoch a boli vytvorené tri deväťročné školy. Školský rok 1957/1958 sa niesol v znamení zvýšenia ideologickej práce členov učiteľského zboru. Škola sa chválila znížením počtu detí prihlásených na náboženskú výchovu. Úspešne pracovala pionierska organizácia (prihlásených bolo 77% detí). V zaznamenávaní udalostí do školskej kroniky nastala v rokoch 1961-1972 z nezistených dôvodov prestávka. V roku 1967 sa uskutočnila rekonštrukcia budovy. Vedenie školy sa vymenilo, Gustáva Krajtza nahradil vo funkcii riaditeľa školy Anton Horský. V roku 1971 ho na jeden rok vymenil Anton Foltán. Od 1. septembra 1972 bol do funkcie riaditeľa ustanovený Dezider Vaňo. V roku 1973 sa uskutočnila oprava školy, rín i fasády. Škola nadviazala družbu s II. ZDŠ Gottwaldov – Lesná. Patronát nad školou mal podnik Odeva Topoľčany. V školskom roku 1977/1978 sa podarilo zriadiť školskú družinu, plaveckú triedu a čoskoro sa objavili vynikajúce výsledky vo vedomostných súťažiach aj v športe. Žiaci školy skončili na prvých miestach v kraji v matematickej a fyzikálnej olympiáde. Získali tituly majstrov Slovenska v plávaní a v stolnom tenise, reprezentovali školu na celoštátnych súťažiach aj v zahraničí. V roku 1980 sa na Československej spartakiáde v Prahe zúčastnilo 30 starších žiakov našej školy. Od školského roku 1987/1988 sa stal riaditeľom školy Anton Kardoš.

Udalosti tohto obdobia zachytila kronika: branný výcvik, akcia SAFARI, Puškinov pamätník, posedenie pri samovare, otvorená hodina, škola v prírode, lyžiarsky výcvik, karneval. Počas školského roku 1989/1990 sa uskutočnili prevratné zmeny v spoločnosti, zmeny sa odrazili v živote školy. Riaditeľom školy sa v školskom roku 1991/1992 stal Mgr. Igor Vestenický. V škole sa vybudoval vodovod. Ako prvá žena – riaditeľka bola do funkcie menovaná v školskom roku 1997/1998 Mgr. Viera Cabanová. V tomto období bola zameraná pozornosť materiálnemu zabezpečeniu školy. Veľkou udalosťou školy aj mesta bolo odhalenie pamätnej tabule významnému slovenskému básnikovi Valentínovi Beniakovi. V škole sa odštartovala činnosť počítačovej učebne. Za dosiahnuté výchovno-vyučovacie výsledky získala škola „Čestné uznanie“ za II. miesto v okrese. Od 1.1.2002 sa stala škola právnym subjektom a ďalšie zmeny

nastali 1.7.2002, kedy sa zriaďovateľom školy stalo mesto Topoľčany. Niekoľkoročné úsilie riaditeľov nevyšlo nazmar. 100-ročná budova sa dočkala zaslúženého obnovenia fasády. Zmena vo vedení školy nastala od 1. septembra roku 2003, kedy sa riaditeľom školy stal PaedDr. Ľubomír Naštický. Od 2.7.2008 je riaditeľom školy Mgr. Ján Dzurko.

„Škola je nielen o rozume, ale aj o srdci a duši.“

Aktualizované dňa 11. októbra 2011